

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:911

av **Stefan Jakobsson m.fl. (SD)**

En högskolepolitik för framtiden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka anslagen till den högre utbildningen för att öka kvaliteten på undervisningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka studenternas anställningsbarhet efter examen och säkerställa relevant forskning genom en ökad skyldighet för högskolorna att samverka med det omgivande samhället och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett finansieringssystem för högskolan kan bli mer kvalitetsdrivande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå ihop administrationen hos vissa lärosäten samt att effektivisera det svenska utbildningsväsendet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa produktivitetsavdraget inom högskoleväsendet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av lärarutbildningar ska ske där staten äger rätt att ge bindande direktiv och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att akademiker med naturvetenskaplig examen ska erbjudas två terminers betald pedagogisk utbildning för att bli behöriga gymnasielärare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla politiska aktörer är överens om betydelsen av att kvaliteten på vårt högskolesystem håller hög klass för vårt framtida välstånd, vår position som framgångsrik modern nation och för att föra vår civilisation framåt. Det som skiljer de olika politiska åsikterna åt är snarare hur vi skapar en högskola av högsta klass. Vi vill att ett minimum av

lärarledd tid införs för våra utbildningar och vi vill att resurstilldelningssystemet förändras för att göra detta möjligt. Den lärarledda tiden blir självfallet olika beroende på vilken utbildning det gäller, detta eftersom kraven och typen av studier skiljer sig åt på ett markant sätt.

Eftersom samhällets resurser är begränsade kommer resurserna för högskolesystemet också att vara det. Då gäller det att använda befintliga resurser på ett bra sätt, men det är också viktigt att dessa resurser samordnas. Vi vill betona vikten av att prioritera kvalitet i stället för ensidigt kvantitet. Vi är öppna för att kurser med påfallande brister i vetenskaplig relevans inte får något statsbidrag. Vidare måste vi också se över statsbidragen till utbildningar som helt saknar samhällsrelevans.

Högre utbildning av hög kvalitet

(1) Sverigedemokraterna ser med oro på att resurstilldelningen till den högre utbildningen urholkats de senaste tjugo åren. Rapporter vittnar om kurser med så få lärarledda lektioner och så pass stora studentgrupper att den viktiga interaktionen mellan lärare och elev i det närmaste är helt eliminerad. Lärare vittnar i sin tur om många timmars obetald arbetstid. Arbetsgivare vittnar om svårigheter med att behålla kompetent personal på grund av bristande konkurrensfördelar rörande såväl lön som arbetsmiljö, såväl studenter som deras organisationer vittnar om allt större undervisningsgrupper och allt färre lektioner. Sammantaget innebär det en kraftig sänkning av utbildningskvaliteten.

Kostnadsnivån har under den senaste tjugoårsperioden överstigit anslagsnivån för den högre utbildningen, i synnerhet vad avser naturvetenskapliga ämnen. Den så kallade grundbultens beräkningar om minsta godtagbara undervisningsnivå – det vill säga för att nå upp till 1994/95 års köpkraft – indikerar ett tillskottsbehov till de högre lärosätena.

Sverigedemokraterna väljer därför att satsa extra resurser i enlighet med vad som framkommer i budgetmotionen. Framförallt skall satsningen ske med fokus på områdena naturvetenskap och teknik, detta för att öka lärartätheten i den högre utbildningen med ett långsiktigt syfte att komma till rätta med resursbristen vid våra högskolor och universitet enligt den så kallade grundbultens beräkningar.

Samverkan med det omgivande samhället

(2) I högskolelagen står det att läsa att det ingår i högskolornas uppgift att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. Det är av största vikt att högskolor och universitet samarbetar med det omgivande samhället med syftet att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta. Lika viktigt är det att lärosätena klarar av att utforma utbildningarna i syfte att säkerställa studenternas anställningsbarhet efter avslutad utbildning samt att lärosätena klarar av att samarbeta och föra dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare. För att säkerställa att relevanta utvärderingar görs fortlöpande vill vi att en passus införs i högskolelagen där det framgår att lärosätena inte bara samarbetar med det omgivande samhället med syftet att forskningsbaserad kunskap ska komma till nytta, utan att de även har en skyldighet att fortlöpande även följa upp examinerade studenter avseende hur de upplevt sin

utbildning och dess lämplighet för arbetsmarknaden, samt vilken framgång som de rönt på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Ett kvalitetsdrivande finansieringssystem för högskolan

(3) Vi har idag ett finansieringssystem med studentpeng. Detta premierar i hög grad kvantitet, så många studenter som möjligt varje läsår vid varje lärosäte, i stället för kvalitet i utbildningarna. Finansieringssystemet skall reformeras så att kvalitet premieras mer. Vi har redan nått upp till höga mål vad gäller antalet studenter bland befolkningen. Tyvärr finns det indikationer på att kvaliteten blivit lidande. Dessutom vill vi att en utredning sätts om att avskaffa studentpengen helt för att i stället gå över till rena utbildningsanslag. Alternativt kan ett finansieringssystem införas där vi kombinerar anslag med studentpeng. Högskolan får utbildningsanslag för ett visst antal studenter på skilda linjer och får därutöver en peng för varje examen och vid fast anställning.

En reform av högskoleväsendet

(4) Sverige har ett decentraliserat system med universitet och högskolor på relativt många orter. I princip bör dessa lärosäten bli kvar. Det är viktigt att kunna erbjuda högre utbildning där den efterfrågas, alltså även utanför de större universitetsstäderna. Inte minst ser vi en stor potential för lokala industrier och andra arbetsgivare att lokalt samverka med högre lärosäten. Vi ser också problem med brist på till exempel bostäder i de större universitetsstäderna, varför utbildning måste kunna erbjudas över hela landet.

Vi vill driva fram administrativa sammanslagningar av mindre högskolor för att använda samhällets och högskolornas resurser mer effektivt. Med detta spar vi administrativa resurser samt optimerar resurserna i hela högskolesystemet. I Danmark har man gjort just detta med stor framgång.

Avskaffa produktivitetsavdraget

(5) Under 1990-talet infördes ett produktivitetsavdrag för högskoleväsendet som innebar att anslagen till högskolorna skulle få ett avdrag med den summa den privata tjänstesektorn lyckats effektivisera sin verksamhet de senaste 10 åren. Tanken bakom produktivitetsavdraget var sannolikt att utbildningarna med tillhörande administration skall vara effektiva och att vi inte skall slösa med skattemedlen. En tanke vi i princip ställer oss bakom. Däremot är produktivitetsavdraget i längden orimligt då det är svårt att effektivisera undervisning med bibehållen kvalitet.

Med införandet av produktivitetsavdraget inom högskoleväsendet har vi fått ett osunt volymtänkande, där antalet studenter premieras i stället för kvaliteten på utbildningen. Antalet lärarledda undervisningstimmar har minskat och studenterna har i högre grad lämnats åt sig själva. Redan SOU 2007:81 slår fast att produktivitetsavdraget sänker utbildningens kvalitet och bör avskaffas. Samma utredning slår dessutom fast att incitamentet att inte bedriva undervisningen med för många tomma stolar tillgodoses redan med studentpengen. SOU 2005:48 visar att ersättningsbeloppet per helårsprestation då minskade med ungefär 18 procent på grund av produktivitetsavdraget. En avsevärd urholkning av resurser. Antagandet att

minskningen av resurser är ungefär lika stor i dag som när SOU 2005:48 skrevs ligger nära till hands.

Vi vill att produktivitetsavdraget för den högre utbildningen avskaffas enligt här deklarerad motivering.

En översyn av lärarutbildningen

(6) För att möjliggöra en ökning av lärarkårens kompetens krävs i första hand att läraryrkets attraktionskraft höjs, så att fler vill utbilda sig till lärare. Dessutom måste utbildningarnas kvalitet utvärderas och höjas.

Enligt OECD:s rapport behövs en översyn av Sveriges lärarutbildningar, detta för att ta reda på hur de står sig i jämförelse med varandra och hur det går för dem som tar examen vid respektive läroverk. I Sverige finns lärarutbildningar där intagningspoängen är chockerande låg, vilket väcker frågan om kompetensen på dem som tar examen och i nästa led utbildningarnas existensberättigande.

De lärosäten som har en bristande lärarutbildning bör i första hand få en anmärkning, och rättas inte bristerna skall staten äga rätt att ge bindande direktiv om kvalitetsförbättringar. Fullföljs inte direktiven äger staten rätt att dra in studentpengen för att ge annat lärosäte uppdraget att driva lärarutbildningen, vilket i realiteten kan innebära en sammanslagning.

För att säkerställa att framtida lärare är lämpliga att undervisa skall lärarutbildningarna ha ett inträdesprov innan studenterna blir antagna till utbildningen. Provet skall testa studenternas kunskaper och ledaregenskaper som klasslärare. Vid underkänt skall studenten inte bli antagen till utbildningen.

Givet en förväntad lärarbrist finns det samtidigt anledning att bibehålla lärarutbildningar även utanför de stora universitetsorterna. Vi vill i detta sammanhang balansera behovet av ett i viss mån decentraliserat högskoleväsende med krav på kvalitet.

Betalt snabbspår för akademiker

(7) Vi står idag inför en brist på lärare både i grundskolan och på gymnasiet, en brist som visar alla tecken på att förvärras. En uppenbar orsak till bristen är det enorma inflödet av asylsökande i skolåldern, vilket självfallet ökat behovet av både lärare, skollokaler och ekonomiska resurser. Sannolikt är bristen av sådant slag att lönerna kommer att pressas uppåt vilket i någon mån kommer att korrigera underskottet på sikt. Emellertid är bristen på behöriga lärare inom matematik, teknik och naturvetenskapliga ämnen av sådant slag att vi behöver vidta särskilda åtgärder för att snabbt få fler kompetenta och behöriga lärare i dessa ämnen.

Det finns matematisk, teknisk och naturvetenskaplig kompetens att tillgå i form av personer med examina i dessa ämnen som söker arbete. Många av dessa matematiker, tekniker och naturvetare betraktar läraryrket som ett alternativ. Dock är man ofta ovillig att ägna sig åt tre terminers obetalda studier, som man idag behöver för att bli behörig lärare, givet att man har relevant examen. Dessa personer har ofta andra möjligheter på arbetsmarknaden och även om lärarlönerna ökar så tjänar man inte in tre terminers obetalda studier inom överskådlig tid.

Sverigedemokraterna vill att personer med masterexamen i ovan nämnda ämnen ska erbjudas en två terminer lång pedagogikutbildning vid ett flertal av landets lärosäten,

vilket i kombination med masterexamen enligt ovan ska leda till lärarbehörighet för högstadiet och gymnasiet.

Under dessa två terminer betalas en studielön på 25 000 i månaden, vilket finansieras av staten.

Stefan Jakobsson (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Richard Jomshof (SD)

Christina Östberg (SD)